

Ruben Willaert
restauratie & archeologie

Molenweg 7

Beveren-Kruikeke-Zwijndrecht, Oost-Vlaanderen

2025I152

ARCHEOLOGIENOTA

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

RUBEN WILLAERT NV

8200 SINT-MICHIELS-BRUGGE

TEN BRIELE 14 | BUS 15

AUTEUR:

Wouter Van Goidsenhoven

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2025

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV. Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	1
INLEIDING	2
1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN	3
1.1 Administratieve gegevens	3
1.2 Synthese	5
1.3 Gemotiveerd advies	6
BIBLIOGRAFIE	7
BIJLAGE	8

INLEIDING

De initiatiefnemer plant sloop, regularisatie en nieuwe structuren op een industrieel terrein in Kallo, deelgemeente van Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht, provincie Oost-Vlaanderen. De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 45 875 m², de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen bedraagt ca. 13 964 m².

Het projectgebied situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als industriegebied. Het plangebied situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt omdat de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen meer dan 5000 m² bedraagt.

RUBEN WILLAERT NV is aangesteld om deze archeologienota in de eerste plaats door middel van een bureaustudie op te maken met het oog op een advies naar uitgesteld vooronderzoek, werfbegeleiding, of vrijgave van het terrein.

1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1.1 Administratieve gegevens

PROJECTCODE	20251152	
ERKENNINGSNUMMER	OE/ERK/ARCHEOLOOG/2015/0069	
<i>BOUNDING GEOMETRY</i>	X ₁ : 143503	Y ₁ : 218796
	X ₂ : 144009	Y ₂ : 219157
KADASTER	Beveren-Kruikeke-Zwijndrecht Afdeling 8, Kallo, Sectie A, Nummer 330G	
GEOGRAFISCHE INPLANTING	Figuur 1	

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt)

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant een gedeeltelijke sloop van bestaande infrastructuur, de regularisatie van reeds gerealiseerde structuren en de bouw van nieuwe structuren op een terrein aan Molenweg 7 te Kallo, in de Waaslandhaven. Het volledige plangebied heeft een oppervlakte van ca. 45 875 m² en is quasi integraal bebouwd en verhard. Voor het terrein werden reeds 2 archeologienota's opgesteld. Hierbij werden vanwege de aanwezige ophoging geen bijkomende onderzoeksmaatregelen voorgeschreven.

Kallo is gelegen in havengebied, meer bepaald de Waaslandhaven op de linkeroevers van de huidige loop van de Schelde. Het plangebied bevindt zich ten noorden van de historische dorpskern, in het oorspronkelijke overstromingsgebied van de Schelde. De Quartairgeologische kaart geeft dan ook ter hoogte van het plangebied een profiel weer waarvan de top bestaat uit getijdenafzettingen van het Holoceen die rusten op eolische afzettingen van het Weichseliaan. Deze eolische afzettingen rusten op hun beurt of fluviatiele afzettingen van het laat-Pleistoceen. Dit betekent dat er onder de getijdenafzettingen, in de top van de Pleistocene afzettingen ook nog archeologisch relevante horizonten aanwezig kunnen zijn. De bodemkaart geeft ter hoogte van het plangebied zware kleicomplexen weer. Op basis van het DHMV kan afgeleid worden dat het havengebied en het projectgebied in verregaande mate zijn opgehoogd. Indien rekening gehouden wordt met de maaiveldhoogtes van het omliggende oorspronkelijke landschap kan afgeleid worden dat het terrein gemiddeld zo'n 4 m is opgehoogd met baggerspecie.

Kallo is gegroeid vanuit een kleine vissersnederzetting op hoger gelegen, zuidelijke rand van de Scheldepolders. Tijdens de late middeleeuwen wordt de omgeving stelselmatig bedijkt om de omgeving verder te beschermen tegen de getijdenwerking en overstroming. Op de Ferrariskaart is te zien dat het plangebied gelegen is in een uitgestrekt areaal akkerland. Er is geen bebouwing weergegeven ter hoogte van het terrein. Ten westen en oosten van het plangebied zijn hoeves afgebeeld. Verder richting het zuidoosten is het gehucht 'Oudendyck' aangeduid. Zowel ten noordoosten als ten zuidoosten langs de Schelde is een fort afgebeeld. Fort Liefkenshoek speelt een belangrijke rol bij de beheersing van de scheepvaart op de Schelde. Na val van Antwerpen en uiteindelijk de vrede van Munster in 1648 blijft het fort namelijk in de handen van de Republiek van de Verenigde Nederlanden. Fort de Perel of het Peirlefort wordt gebouwd in 1584 na dat de Spanjaarden initieel het Liefkenshoekfort hadden veroverd. Uiteindelijk wordt dit fort afgebroken en wordt er iets noordelijk begin de 18e eeuw een nieuw fort gebouwd. Uiteindelijk wordt dit fort vervangen door één van de Brialmontforten. Op het 19e-eeuwse kaartmateriaal is geen wezenlijke verandering op te merken inzake het landgebruik. Doorheen de luchtfotosequentie is op het oudste luchtbeeld te zien dat het terrein en de omgeving nog in gebruik zijn als akkerland. Op het beeld van de jaren '80 is te zien hoe er ter hoogte van het plangebied en de directe omgeving werkzaamheden aan de gang zijn. Vervolgens is te zien hoe de aanwezige infrastructuur evolueert naar de huidige toestand.

In de omgeving van het plangebied is reeds archeologisch onderzoek verricht. De meest relevante onderzoeken zijn deze die zijn uitgevoerd naar aanleiding van de uitgraving van het Deurganckdok. Tijdens de graafwerken werd een middeleeuwse kogge uit de 14^e eeuw aangetroffen. Daarnaast werden er in de top van het Pleistoceen artefacten uit het vroeg mesolithicum en vondstmateriaal uit het finaal-mesolithicum, meer bepaald de Swifterbandcultuur, in kaart gebracht. Gekende vindplaatsen uit deze overgangperiode

tussen het mesolithicum en neolithicum zijn eerder schaars te noemen in Vlaanderen. Daarnaast werd ook reeds archeologisch onderzoek verricht binnen het Liefkenshoeckfort. Hierbij werden resten aangetroffen van de oudere aardewerken zoals het glacis en contrescarp. Bij onderzoek aan de overzijde van de Schelde werden op twee locaties gunstige bewaringsomstandigheden waargenomen voor steentijdartefacten in de top van de Pleistocene afzettingen. Hier werd bijkomend onderzoek aanbevolen in functie van steentijdartefacten.

Hoewel in de omgeving, en dan met name op grotere diepte, zeer zeker uitgegaan moet worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed wordt verder onderzoek in dit geval als weinig zinvol ingeschat.

1.3 Gemotiveerd advies

Met betrekking tot de geplande ingrepen aan de Molenweg te Kallo worden geen bijkomende onderzoeksdaden aanbevolen. Het voornaamste argument hiervoor is de aanwezige ophoging. Uit het DHMV en de orthofotosequentie kan afgeleid worden dat het terrein meerdere meters is opgehoogd met baggerspecie. Op basis van de maaiveldhoogtes van het oorspronkelijke landschap kan afgeleid worden dat het plangebied ca. 4 m hoger ligt. De maximale ontgravingsdiepte van de geplande werken bedraagt ca. 1,4 m onder het bestaande maaiveld. Deze werken vinden bijgevolg plaats binnen het aanwezige ophogingspakket. De geplande paalfunderingen vormen wel een mogelijke bedreiging voor het bodemarchief. Deze worden echter gerealiseerd door middel van grondverdringende technieken waardoor verder onderzoek praktisch zo goed als onmogelijk is. Bijkomend onderzoek zou m.a.w. een groter grondverzet betekenen dan de eigenlijke ingreep. Omwille van deze reden wordt een doorlopend onderzoekstraject als weinig zinvol ingeschat.

BIBLIOGRAFIE

LITERATUUR

Niet van toepassing

KAARTMATERIAAL

Niet van toepassing

DIGITALE BRONNEN

www.geopunt.be

<https://dov.vlaanderen.be>

<https://inventaris.onroerendergoed.be>

<https://cartesius.be>

<https://loket.onroerendergoed.be>

BIJLAGE

FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).....	4
--	---

